

لو گۋانجۇڭ

ۋىش پاتشالىق، قىساسى

【中国古典文学四大名著】

4

三国演义

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

لو گۋانجۇڭ

ۋۇش پاتشالىق قىساسى

【中国古典文学四大名著】

خانىۋىلاردىن ئۆزبېك تىلى

شىنجاڭ خەلق بايىقى

图书在版编目(CIP)数据

三国演义.4:哈萨克文/(明)罗贯中著;艾孜木汗译.-乌鲁木齐:
新疆人民出版社,2009.8

ISBN 978-7-228-12759-7

I.三… II.①罗…②艾… III.章回小说-中国-明代-哈萨克
语(中国少数民族语言) IV.I242.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 148199 号

责任编辑:哈布丁

责任校对:马吾提

封面设计:夏提克

三国演义(4)

(哈萨克文)

罗贯中 著

艾孜木汗 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编 830001)

新疆新华书店发行

新疆生产建设兵团印刷厂印刷

880×1230 毫米 32 开本 18.75 印张

1983 年 3 月第 1 版 2009 年 8 月第 2 次印刷

印数:2501-4500

ISBN 978-7-228-12759-7 定价:40.00 元

بۇل كىتاپ خالىق ادەبىيەتى باسپاسىنىڭ 1973 - جىلى 12 - ايدا بەيجىڭدە ازىر -
لەنگەن ءۇشىنىشى باسپاسىنا ساي 1977 - جىلى 8 - ايدا حۇبەيدەگى سەگىزىنشى رەتكى
باسىلۋىنان اۋدارىلدى.

本书根据人民文学出版社 1973 年 12 月北京第 3 版，1977 年 8 月
湖北第 8 次印刷本翻译出版。

جاۋاپتى رەداكتور: قابدەن قادىر ۇلى
جاۋاپتى كوررەكتور: ءماۋلىت ءشارىپ ۇلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: شاتتىق اڭسا

ءۇش پاتشالىق قىياسى (4)

*

شىنجياڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ءۇرمىجى قالاسى وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى 348 - اۋلا)

شىنجياڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى

شىنجياڭ ءوندىرىس - قۇرىلىس بىڭتۇانى

باسپا زاۋودىندا باسىلدى

فورمات 1/32 1230 × 880 18.75 باسپا تاباق

1983 - جىل، ناۋرىز، 1 - باسپاسى

2009 - جىل، تامىز، 2 - باسپاسى

تىراجى: 2501 — 4500

ISBN 978-7-228-12759-7

باعاسى: 40.00 يۋان

مازمۇنى

توقسان بىرىنشى تاراۋ

حان حاندىنى ئۆزىنىڭ لۇشۈي وزەندە تاساتتىق بەرىپ
قالىڭ قولىن قايتارۋى
ۋشياڭخۇ سۇلتانىنىڭ ورتا جازىققا جازا جورىغىن جاساۋ
جايلى جار سالۋى 1000

توقسان ەكىنشى تاراۋ

جاۋ يۈننىڭ بەس قولباسىنى جايراتۋى
جۇڭگى لياڭنىڭ ۇش قالانى اقبىلەن قاراتۋى 23

توقسان ۇشۇنشى تاراۋ

جياڭ ۋيدىڭ جۇڭگى لياڭغا قول قۇسىرۋى
ۋشياڭخۇ سۇلتانىنىڭ ۋاڭ لاڭدى قۇسامەن
ۋولتىرۋى 42

توقسان تورتىنشى تاراۋ

جۇڭگى لياڭنىڭ قار ورايمەن تاڭغىت قولىن
قىراتۋى
سىما يىنىڭ كوزدەگەن شاعىنىدا مىڭ دانى
جايراتۋى 63

توقسان بەسنشى تاراۋ

ما سۇدىڭ كەڭەسكە قۇلاق اسپاي جىيەتيڭدى قولدان
بەرۋى
جۇڭگى ليانگنىڭ ساز شەرتىپ سىما يىنى
شەگىندىرۋى 84

توقسان التىنشى تاراۋ

جۇڭگى ليانگنىڭ كوز جاسىن توگىپ ما سۇدىڭ باسىن
كەسۋى
جۇ فاڭنىڭ شاشىن قىرقىپ ساۋ شىۋدى الداپ
كەتۋى 106

توقسان جەتىنشى تاراۋ

ۋخۇ سۇلتانىنىڭ ۋى ەلىن الۋ جايلى تاى دا ءوتىنىش
ءىلدىرۋى
جاۋ قولىن جويۇ ءۇشىن جياڭ ۋىدىڭ جالغان حات
جۇرگىزۋى 124

توقسان سەگىزىنشى تاراۋ

سىچۋان قولىن قۇامىن دەپ ۋاڭ شۋاڭنىڭ جاپراپ قالۋى
ۋخۇ سۇلتانىنىڭ چىنساڭدى تۇنقىيل شاپۇلىمەن
الۋى 144

توقسان توعىزىنشى تاراۋ

جۇڭگى ليانگنىڭ ۋى ەلى قولىن كەلىستىرىپ جەڭۋى
سىما يىنىڭ شەرۋ تارتىپ باتىس سىچۋانغا نۆۋى 165

بىر جۈزىنىشى تاراۋ

سىچۋان قوللىنىش بەكىنىشى شاۋپ ساۋ جىندى كۈيرەتۋى
ۋخۇ سۇلتانىنىڭ شەپ سىناسىپ سىما يىنى ماسقارا
187 ەتۋى

بىر جۈز بىرىنىشى تاراۋ

لۈڭشى ۋىرىندە جۇڭى لياڭنىڭ پەرىشتە بەينەسىنە ەتۋى
جيانگى قىستاعىدا جاك حىنىڭ قۇرغان تۇزاققا ۋزى
208 كەلۋى

بىر جۈز ەكىنىشى تاراۋ

سىما يىنىڭ سولتۇستىك جازىق پەن ۋىشۋى كوپىرىن قوللىنا
قاراتۋى
جۇڭى لياڭنىڭ اعاش ات، اعاش وگىز جاساتۋى. . . 230

بىر جۈز ۋىشنىشى تاراۋ

شاڭفاڭگۇ سايىندا سىما يىنىڭ قاتەردە قالىپ وپىق جەۋى
ۋجياڭيۋاندا جۇڭى لياڭنىڭ جۇلدزعا باعىشتاپ تىلەك
255 تىلەۋى

بىر جۈز تۈرتىنىشى تاراۋ

كوكتەن جۇلدزى اعىپ حان حاندىعى ۋازىرىن اجال
قارماۋى
اعاش ەمۈسىندى كورپ ۋى ەلى باقىلاۋىشىنىڭ جۈرەگى
جارىلا جازداۋى 277

بىر جۈز بەسنىشى تاراۋ

ۋشاڭخۇ سۇلتانىنىڭ قامقا دورباعا ايلا جازىپ قالدۇرۇ
ۋي ەلى قوجاسىنىڭ بال ەزامام تاباعىن الدۇرۇ 293

بىر جۈز التىنىشى تاراۋ

گۇڭسۇن يۋاننىڭ قولى جەڭلىپ شياڭپىڭدا وپات بولۇى
سىما يىنىڭ وتىرىك اۋىرىپ ساۋشۋاڭدى الداپ
سوعۇى 315

بىر جۈز جەتىنىشى تاراۋ

ۋي ەلى بىلىگىنىڭ سىما اتاليلار قولنا قالۇى
جياڭ ۋيدىڭ نيۋتۇشان تاۋىندا جەڭلىس تابۇى ... 335

بىر جۈز سەگىزىنىشى تاراۋ

دىڭ فىڭنىڭ قار ۇستىندە قويان - قولتىق سايىسقا ۇتۇى
سۇن جۇنىنىڭ قوناعاسىندا قۇيا ايلا ستەتۇى 357

بىر جۈز توعىزىنىشى تاراۋ

حان حاندىعى قولباسىنىڭ سىما جاۋدى ايلامەن قورشاۋعا
الۇى
اتا جاماندىعى الدىنان شىققان ساۋ فاڭنىڭ پاتشالىقتان
قالۇى 373

بىر جۈز ونىنىشى تاراۋ

ۋىن ياڭنىڭ جاۋ قولباسىلارنى جالغىز شەگىندىرۇى
جياڭ ۋيدىڭ جاساقتى جاۋىن وزەن جاستانىپ
جەڭۇى 390

بىر جۈز ون بىرىنىشى تاراۋ

دىڭ ايدىڭ جياڭ ۋىدى اقىلمەن شارپىۋى
جۈڭى داننىڭ سىما جاۋعا قارسى ادبەت شەرۋىن
تارتۋى 408

بىر جۈز ون ەكىنىشى تاراۋ

يۈچۈاننىڭ شۈچۈن قالاسىن قۇتقارۋ جولىندا ەرلىكپەن قازا
تابۋى
جياڭ ۋىدىڭ چاڭچىڭ قالاسىن ۋ جولىندا ايانباي ايقاس
سالۋى 423

بىر جۈز ون ۇشنىشى تاراۋ

دىڭ فىڭنىڭ ايلامەن سۇن لىندى قارا باستىرۋى
جياڭ ۋىدىڭ شەپ قۇرۇ باسەكەسىمەن دىڭ ايدى
ساستىرۋى 440

بىر جۈز ون تورتىنىشى تاراۋ

ساۋ ماۋدىڭ وڭتۈستىك ساراي تۈبىندە كۈيمەدە ءولۋى
جياڭ ۋىدىڭ ازىق - تۈلىكتەن ايرىلىپ ۋى ەلى قولىن
جەڭۋى 459

بىر جۈز ون بەسىنىشى تاراۋ

پاتشانىڭ وسەككە ەرىپ قالىڭ قولى قايتارىپ الۋى
جياڭ ۋىدىڭ ەگىن سالۋدى سىلتاۋ قىپ بىر پالەدەن
قالۋى 475

بىر جۈز ون التىنى تاراۋ

جۇڭ حۇيدىڭ شەرۋ تارتىپ جانجۇڭغا جەتۋى
ۋشياڭخۇ سۇلتانىنىڭ دىڭجۇنشان تاۋىندا كەرەمەت
492 كورسەتۋى

بىر جۈز ون جەتىنى تاراۋ

دىڭ ايدىڭ جاسىرىن تۈردە يىپىڭنان اسىپ كەلۋى
جۇڭى جاننىڭ ميانجۇدا سايىسپەن ءولۋى 509

بىر جۈز ون سەگىزىنى تاراۋ

اتا قابىرى باسىندا زار تۇتىپ بىدى جاننىڭ وپالىقپەن
ءولۋى
سىچۋانغا كىرگەن ەكى قولباسىنىڭ ەڭبەككە تالاسىپ
بىرىنە - بىرى ءتونۋى ... 527

بىر جۈز ون توغىزىنى تاراۋ

جالعان تىزە بۇگۈ امالنىڭ ەس قاتپاي سەلگە كەتۋى
تاق تاپسىرۋدىڭ بۇرىنقى قالپىن قۇراتپاي قايتا
جەتۋى 543

بىر جۈز جىرمانىشى تاراۋ

ساقا قولباسىنىڭ دۇيۈيدى ەسكە سالىپ تىڭ اقبل بەرۋى
سۇن حاۋ تىزە بۇگىپ ءۇش ەلدىڭ بىرلىككە
كەلۋى 564

توقسان بىرىنشى تاراۋ

خان چاندىعى ۋازىرىنىڭ لۇشۈي وزەنىدە تاساتتىق بەرىپ قالىڭ قولىن قايتارۋى ۋىياڭخۇ سۇلتانىنىڭ ورتا جازىققا جازا جورىعىن جاساۋ جايلى جار سالۋى

«القيسا، جۇڭگى لياڭ قالىڭ قولىن الپ ەلىنە قايتپاقشى بولپ، ۋازىر تايپالاردىڭ ۇلكەندى - كىشىلى ۇڭگىر قوجالارى مەن وتاعاسىلارىن باستاعان مىڭ حۇدى شىعارپ سالۋعا كەلگەن ەدى. مەزگىل — قازان اينىڭ قوڭىر كۈزى بولاتىن. الدىڭعى قول لۇشۈي وزەنىنە جەتكەندە كەنەت اسپاندى قارا بۇلت تورلاپ، قانتى داۋىل سوعىپ كەتىپ، وزەننەن وتە الماعان قول جۇڭگى لياڭغا خابار بەردى. جۇڭگى لياڭ بۇل ۋمانستى مىڭ حۇدان سۇراپ ەدى، مىڭ حۇ:

— بۇل وزەندە مەلەدن جىننىڭ ويىناعى بار، ارى - بەرى وتۇشلىرى تىلەۋ تىلەپ، تاساتتىق بەرمەسە وتە المايدى، — دەدى. — تاساتتىققا نە نارسە شالۋشى ەدى؟ — دەدى جۇڭگى لياڭ. — بۇرىن مۇنداي جىن - ارۋاق بەلەڭ بەرگەن كەزدە، ەل جەتى - جەتىدەن قىرىق توغىز ادامنىڭ باسىنا قوسا قارا سىير، اقسارباس قوي اتاپ تاساتتىق بەرەتىن. سوندا داۋىل تىنىچىپ، تولقىن تولاستاۋمەن قاتار جىل سايىن ىرىس ۋيىرىلىپ، مول وتىمگە كەنەلۋشى ەدى، — دەدى مىڭ حۇ. — ەل ىرگەسىن تىنىشتاعان بۇگىنگى تاڭدا جانەدە كىسى قانىنا ورتاق بولعانىمنىڭ ۋجونى كەلمەس؟ — دەپ جۇڭگى لياڭ

لۇشۇي وزەننىڭ جاعاسىنا ءوزى كەلىپ كوزدەن كەشىردى. ايتقانداي - اق دۇلەي داۋىل ازىناپ، ورەكەشتەنگەن تولقىن اسپانغا شاپشىپ، ادام اىرجىپ، ات ۇركىپ ۇلار - شۇ بولپ جاتىر ەكەن. ناركۇماندا قالعان جۇگى لياڭ جەرلىك ادامداردى شاقىرتىپ ءجون سۇرادى.

— ءوزىڭىز وزەننەن ءوتىپ كەتكەن سولڭ، ءتۇن بولسا بولدى ارۋاق سىڭسىپ، جىن جىلاپ، مىرت ۇيىرىلگەننەن تاڭ اتقاندا ءامىر بەرمەيتىندى تاپتى. مۇنارتقان سى - تۇماننىڭ شىنەن سانسىز ارۋاقتىڭ بەينەسى قاراڭداپ، وزەننەن وتۈگە ەشىر جاننىڭ باتىلى بارمادى، — دەستى ولار.

— بۇل اينالىپ كەلگەندە مەنىڭ ايىبىم، جۇردا ما داي باستاعان مىڭنان استام سىچۋان قولى وسى ارادا قازا تاپتى، قىرعىندالغان وڭتۇستىك ەلى ادامدارىنىڭ ولگى دە وسى سۇعا تاستالغان. جازىقىسىز شىرقىراغان ارۋاقتار قازىر وسى لاڭدى سالىپ وتىر. بۇگىن كەشتە ءوز قولىممەن تاستاتىق بەرىپ، تىلەۋ تىلەۋىم كەرەك، — دەدى جۇگى لياڭ.

— بۇرىنقى ادەت بويىنشا قىرىق توعىز ادامنىڭ باسىن اپارىپ تاستاتىققا اتاساڭىز، ارۋاقتار تاباندا تارايدى، — دەدى جەرلىك ادامدار.

— ارۋاقتاردىڭ نارازىلىعىنىڭ ءوزى جازىقىسىز ولسىنەن تۇلىپ وتىرسا، تاغى دا ادام قانىن قالايشا اعىزارعا؟ ءجونىن ءوزىن تابامىن، — دەپ اتان وگىز، قۇرات سويدىرعان جۇگى لياڭ يىلگەن ۇنان قىرىق توعىز ادامنىڭ باسىن جاستاپ، شىنەن تاستاتىققا سويلالغان مالدىڭ ەتىن تولتىرتىپ، وعان «تىلەۋ اسى» دەگەن ات قويىپ دايىنداتتى دا، سول كۇنى لۇشۇي وزەننىڭ جاعاسىنا ءيىستى تۇتانعىش تۇتاتىپ، تىلەۋ شارابىن اكەلدىرىپ، قىرىق توعىز شىراق جاقىتىرىپ، جالاۋ قاداپ، تىلەۋ اسى جاعالاي ءتىزىلدى. ءتۇن ورتاسىنان اۋعان شاقىتا باسىنا

التىن تاج، ۋستىنە قارا جۇندى تاۋىس تونىن كىگەن جۇگى
لياڭ ۋىزى كەلىپ تىلەۋ تىلەپ، تىلەك مېناجاتىن دۇڭ چۈەگە
وقتىتىردى. مېناجاتتا بىلاي دەلىنگەن ەدى:

ۋلى خان خاندەي جيانىڭ جىنناماسىنىڭ
ۋشىنىشى جىلى قازان اينىڭ تۇڭغىش جاڭاسىندا،
ۋشياڭخۇ سۇلتانى يچۇ ايماعىنىڭ ۋامىر تورەسى، باس
ۋازىر جۇگى لياڭ پاتشالىقتىڭ ۇلكەن ۋسى جولىندا
وزدەرىن اتاعان سىچۋان ەلىنىڭ قولباسىلارى مەن
ساربازدارىنا، ۇڭتۇستىكتىڭ وپات بولغان بەيۋاز
ارۋاقتارىنا مىناداي مېناجات بىلىدەدى:

ۋلى خان پاتشاسى ايبارى بەس بەكتىكتەن اسىپ،
پاراساتى ۇش پاتشالىقتىڭ ۋسىن ئىركىلىسىز جالعاپ
وتىرعان شاققا، بۇراتانا ەلدەر قىير شەكارامىزعا قول
باستاپ كەپ لاڭ سالدى. جادىگويلەر جابال ۇرىپ،
جاۋىزداردىڭ جار قۇلاعى جاستىققا تىمەدى. ۇسى جاعايدا
پاتشامىزدىڭ ۋامىرى بويىنشا قۇلازىعان قىيرعا جورىق
تارتقان مەن ارىستارىمنىڭ ايبارى، باتىرلارىمنىڭ
قايراتىمەن جادىگويدى جايراتىپ، قاراقشىلاردى جەر
جاستاندىردىم. ايدىنىمىز اسىپ، ارىنىمىز تاسىپ،
ۋدۇبىرىمىز جەتكەن جەرگە جاۋ بايىزداپ تۇرا المادى.
جاساقتار مەن ساربازدار ەلىنىڭ ەڭىرەگەن بوزداقتارى
دەسە دەگەندەي، قولباسى - ساردارلار زامانىنىڭ ەلەرى
دەسە دەگەندەي ارىستانداي اتىلىپ، قارۋ ونەرىنە
جاتتىغىپ، پاتشا اعزامعا ادالدىغىن قالتقىسىز ايگىلەپ،
جارلىقتى ەكى ەتپەي قاراقشى اتامانن جەتسى رەت
ۇستادى. ەلى ۇش ەڭبەك ۋسىڭىرىپ، پاتشاسىنىڭ
مۇراسىن ادا ەتتى. ال سىزدەر الدەقاندای كەسىر ايلا،
كەزدەيسوق قاپىغا تاپ بولپ، كەيىرەۋلەرىڭىز زۇلاغان

جەبەنىڭ ۋىشىنان، كەيىنرەۋلەرىڭىز قىلىپىلداغان
 قىلىشتىڭ دۇزىنىن جازىم بولىدىغىزدار، ءتىرى
 كەزدەرىڭىزدە ەسەلى ەرلىك كورسەتىپ، ولگەندە شەيت
 بولپ اتتارىڭىز قاندى. جەئىسىپەن قايتا ورالغان
 بۇگىنگى كۈنى تىلەۋ اسمىزدى الدارىڭىزغا قويىپ،
 ارۋاقتارىڭىزغا تاساتتىق اتاپ وتىرمىز. عازەز ارۋاقتار،
 ءالى دە وسى ارادا بار بولساڭىزدار، جەئىس جالاۋى
 جەلىرەگەن قالىڭ قولىمىزغا بلەسىپ ەلدەرىڭىزگە
 قايتىڭىزدار. كىندىك كەسىپ، كىر جۇعان
 مەكەندەرىڭىزگە ورالىپ، جاناشر جاقىندارىڭىزدىڭ،
 كورشى - قولادارىڭىزدىڭ قام كوڭلىن قابىلداپ،
 ارۋاقتارىڭىزغا ارناعان ءدامىن تاتىڭىزدار. جات ەلدىڭ
 بوتەن قالا، جات بوساعاسىندا كوزدەرىڭىزدى
 تەلىمىرتپەڭىزدەر، پاقىرىڭىز ءداتىن پاتشا اعزامعا ءوز
 اۋزىمەن جەتكىزىپ، ءارقايسىلارىڭىزدىڭ تۇقىم -
 جۇراعاتتارىڭىزدى پاتشانىڭ مەيىر شاپاعاتىنا كەنەلتەدى.
 ولاردى جىل سايىن ازىق - تۇلىك، كىم - كەشەكپەن،
 اي سايىن تىيىن - تەپسەكپەن تارقىتىرماي قامداپ،
 ارۋاقتارىڭىزدى رازى ەتەدى. وسىنداعى جەر اۋلىەسى
 مەن وڭتۇستىك ەلىنىڭ ارۋاقتارى سىزدەرگە دە ايان
 بولسىن: تاساتتىق تىلەۋلەرىڭىز ماڭگى باقى قالپىندا
 جۇرگىزىلە بەرەدى. تىرىلەرىڭىز پاتشانىڭ مەيىرىنە، قازا
 بولغاندارىڭىز و دۇنيەنىڭ قىزىعىنا بولەنەسىزدەر،
 ءىمانجاتىمىزدى قابىل الپ، ۋلاپ - شۇلاماعايسىزدار،
 ادال نيەت، نىزگى قۇرمەتپەن تىلەۋلەرىڭىزدى تىلەيمىز.
 تىلەگىمىزدى قۇپ الپ، قارالى كوڭىلىمىزدى
 مۇسىركەگەيسىزدەر!
 ءىمانجات وقىلىپ بولسىمەن جۇگى لياڭ ءۇن سالىپ

ەگىلە جىلادى. ونىڭ زارلى ۋىنى قامىقتىرغان قالىڭ قولىڭ
 ۋە بارى تەگىس كوزىنە جاس الدى. مىڭ خۇلاردىڭ دا كوڭلى
 بوساپ ەگىلدى. قاسىرت تۇمان، قايسى بۇلتى شىندەگى سانسىز
 ارۋاقتار ىلەزدە جەلمەن بىرگە عايىپ بولدى، جۇڭگى لياڭ
 تاساتىققا ارنالغان زاتتاردىڭ بارلىغىن سۇغا تاستاتىردى.
 كەلەسى كۈنى قالىڭ قولىن باستان جۇڭگى لياڭ وزەننىڭ
 جاعاسىنا كەلسە، بۇلت ايعىپ، تۇمان سەيلىپ، جەل تىنىپ،
 تولقىن تولاستاپ قالپتى. «ۋەنگىسىن شىرەنىپ، مىقىنعا
 قامشى تىرەنىپ، جەڭگىس جىرىن شىرقاتىپ، قايتا ورالدى قالىڭ
 قول» دەگەندەي سىچۋان قولى امان - ەسەن وزەننەن ۋوتىپ
 كەتتى. يۇڭچاڭغا كەلگەندە ۋاڭ كاي مەن لۈي كايىدى ۋورت
 ايماقىتى ساقىتاۋغا قالدىرغان جۇڭگى لياڭ مىڭ خۇدى قاراستى
 توبىمەن ەلىنە قايتارىپ، وعان: اكىمشىلىك سىنە پىسىق، قول
 استىنداعىلارنى سىتەتۈگە شەبەر بولپ، خالىققا قول ۇشىن
 بەرىپ، دىقانشىلىق قارەكەتن تاستاپ قويماۋدى تاپسىردى.
 جىلاسىپ قوشتاسقان مىڭ خۇ ۋجۇرپ كەتتى. قالىڭ قولىن
 باستان جۇڭگى لياڭ چىڭدۇغا بەت الدى، قۇرمەت قاراۋىلىن
 ەرتىپ، وتىز شاقىرىم جەردەن قارسى الا شىققان پاتشا
 كۈيمەسىنەن ۋتۈسىپ، جول شەتىندە تۇر ەدى. پاتشانى كورىپ
 كۈيمەسىنەن قارعىپ تۇسكەن جۇڭگى لياڭ:
 — پاقىرىڭىز ۋڭتۇستىكتى دەركەزىندە الا الماي
 كەشەۋىلدەپ ەسىزدى الاڭداتقاننا قاتتى اىپىتى، — دەپ باس
 ۇردى. قولتىغىنان سۈيەپ تۇرعىزان پاتشا كۈيمەلەرىنە وتىرىپ
 قايتىپ كەلىپ، بەيىتشىلىك اتتى سالتاناتى قوناعاسى بەرىپ،
 قالىڭ قولى مولىنان سىلادى. وسىدان باستاپ شالعايداعى
 بەكتىكتەردەن المان - سالىق تولەۋشىلەر ۇزدىكىسىز اعىلىپ،
 ەكى جۇزدەن استام ورىننان ەلىشى كەلدى. پاتشاعا ۋداتىن ايتقان
 جۇڭگى لياڭ پاتشالىقتىڭ جولىندا قازا بولغانداردىڭ ۋى شىنەن

«بىر - بىرلەي ھال سۇراتىپ، كۈمەك بەرگىزدى. ھالىقتىڭ
كوڭغىلى ماسايراپ، جالپاق جۇرت تىنىشتىققا بولەندى.

سىچۋانداغى ھان ھاندەي جيانىڭ جىلناماسىنىڭ
«تورتىنشى جىلى ۋي ەلى قوجاسى ساۋ پىيدىڭ تاققا وتىرعانىدا
جەتتى جىل تولغان ەدى. ساۋ پىيدىڭ العاشقى العانى يۋان شاۋدىڭ
ورتانىشى ۇلى يۋان شىيدىڭ ايەلى جىن شى ھانىم بولاتتى. ۇل
مۇنى يىچىڭدى جاۋلانغان كەزدە قولغا تۇسىرگەن. كەيىن كەلە
ۋدان رەسمىي رۇي، قوسالقى اتى يۋانجۇڭ دەيتىن «بىر ۇل تۇپ،
ۇل قارشادايىنان اقسىلدى، زەرەك بولغاندىقتان، ساۋ پىي ۇنى
توتەنشە جاقسى كوردى. سوڭىنان ساۋ پىي تاغى دا انىيىڭدەگى
گۇاڭزۇڭدىق گو يۇڭنىڭ قىزىن الدى، بۇل ايگىلى سۇلۇ قىز
ەدى. اكەسى: «مەنىڭ قىزىم قىزداردىڭ پاتشاسى» دەپ
ماقتانىپ «جۇرۇپ، «قىز پاتشاسى» اتانىپ كەتكەن. ساۋ پىي
توقال العاننان تارتىپ جىن ھانىمنىڭ سۈيىكىمى كەتە باستى دا،
جايىپ العان توقال ەندى ھانىم بولغىسى كەلپ، وردا ۇلغى
جاڭ تاۋمەن اقسىل قوستى. كوپ كەشكىپەي ساۋ پىي سىرقاتتانىپ
قالدى. بۇل ورايدان پايدالانغان جاڭ تاۋ: جىن ھانىم پاتشانىڭ
تۇعان اي، جىل، كۈنىن ويدىرغان اعاش قۇرشاق جاساتىپ،
پاتشانى جادىلاپ «ۇلتىرۇ ۇشنى سارايدىڭ استىنا كومدىرىپتى
دەگەن وسەك تاراتتى. مۇنى ەستىگەن ساۋ پىيدىڭ تالاعى تارس
ايرىلىپ، تاباندا جىن ھانىمدى ۇلىمگە ۇكىم ەتتى دە، توقالى
گو شىنىڭ مارتەبەسىن ھانىمدىققا كوتەردى. پۇشپاي قانامان
گو شى ھانىم ۇز كىندىگىنەن بالا بولماغاندىغى سەبەبتى ساۋ
رۇيدى ۇز ۇلى ەسەبىندە قولنا الپ اسىرادى. «بىراق، قاندا
جاقسى كورگەنمەن مۇراگەر ەتپەدى. ساۋ رۇي ۇن بەس جاسقا
كەلپ ات قۇلاعىمەن وينايتىن ۇنەرلى، ساداقكەر بولپ
«وستى. سول جىلغى كۈكتەمنىڭ كۈكەك ايسىدا ساۋ پىي ساۋ

رۇيدى ساياتقا الپ شىقتى. ساياتشىلار ئېىر تاۋىدىڭ جىلغاسىغا كەلگەندە الدارىنن بۇزاۋلى مارال شىعا كەلىپ، ساۋ پى ساداقىپىن تارتىپ قالىپ مارالدى وماقاستىرعاندا، بۇزاۋى جۇگىرىپ ساۋ پىدىڭ الدىغا كەلدى.

— ۇلىم نەگە تارتىپ جىبەرمەيسىڭ؟ — دەپ ايعاي سالىدى ساۋ پى.

— اناسى ئسىزدىڭ قولىڭىزدان جازىم تاپقان جەتمەكتى پاقىرىڭىزدىڭ ولتىرۋىگە ئداتى قالاي بارادى، — دەپ كوزىنە جاس الپ، ئدات ايتتى ساۋ رۇي. مۇنى ەستىگەن ساۋ پى ساداعىن جەرگە لاقتىرىپ جىبەرىپ:

— قايرىمدى بولپ وسكەن ەكەنسىڭ، جارايدى! — دەدى دە، وعان ورتا جازىقتىڭ حانى لاۋازىمىن بەردى.

سول جىلدىڭ ماۋسىم ايتىدا باستابىندا سۇيق ئىپىپ ناۋقاستانىپ، اقىرى ناسىرغا شاۋىپ ەم قونباغان ساۋ پى ئامىر قوسىنىنىڭ باس قولباسىسى ساۋ جىن، قالا قورعانىس قولىنىڭ باس قولباسىسى چىن چۇن، شولعىنشىلار قوسىنىنىڭ باس قولباسىسى سىما يى ۋشەۋىن جاتىن ورداعا شاقىرتتى. ونان ۇلى ساۋ رۇيدى الدىرىپ، ئبارى كەلىپ بولغان سولڭ ساۋ جىنغا: — ناۋقاسىم بارغان سايىن سالىماق تارتىپ بارادى، ئتۇبى

ادام بولمايتىن سىياقتىمىن. ۇلىمنىڭ جاس قالغان ئتۇرى مىناۋ، ۋشەۋىڭىز سۇيەنىش بولپ ئۇمىتتىمدى جەرگە باسپايعايسىزدار، — دەدى.

— ونە دەگەنىڭىز تاقسىر، پاقىرلارىڭىز ئسىزدىڭ ئسىڭىز جولىندا باسىن ئباي تىگىپ، ۇزىن غۇمىرىڭىزدى تىلەيدى، — دەستى ۋشەۋى جامراي ئۇن قاتىپ.

— يىىل استانا قاقپاسىنىڭ ەشىىر سەبەپسىز وزدىگىنەن قۇلاپ قالۋى جاقسىلىقتىڭ نىشانى ەمەس، ئدام — تۇزىم قالايىدا تاۋسىلاتىن سەكىلدى، — دەدى ساۋ پى. ايتىپ ئۇز جىعانشا